Бортнюк Тетяна

кандидат економічних наук,
викладач кафедри суспільних дисциплін
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна
ORCID: 0000-0001-9673-1366
e-mail: tanya.bortnyuk@gmail.com

Бахомент Світлана

викладач-методист, голова методичного об'єднання кураторів груп
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна
ORCID: 0000-0001-6625-1513
e-mail: svitlanabahoment@ukr.net

Найт Надія

магістр філології, аспірант ВНУ імені Лесі Українки,
викладач словесних дисциплін
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна
ORCID: 0000-0002-3520-1756
e-mail: nadiaknight23@gmail.com

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ
ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ В СІМ'Ї**

Анотація. У статті висвітлюються теоретичні аспекти формування моральності у сучасної молоді засобами сім'ї. Встановлено, що стан сучасного суспільства відображається у цінностях та установках молоді, а родина і моральні цінності є найвищими життєвими орієнтирами у житті підростаючого покоління. Визначено шляхи подолання проблем у подружньому житті, що сприяє формуванню особистості молодшої людини.

Обґрунтовано, що навчання і виховання мають вагомe значення для психічного розвитку дитини. Існує і зворотній зв'язок – просування в розвитку має позитивний вплив на навчання і виховання. Біологічна програма розвитку мозку реалізується завжди в конкретному оточуючому середовищі, яке може сприяти чи заважати його розвитку.

В історії завжди було загостреним, проте не завжди усвідомлювалося, питання зв'язку прогресу духовної культури особистості із соціальним розвитком. Історія національної самобутньої української культури

віддзеркалює надзвичайну драматичність історичного буття українського народу.

Спираючись на основні положення науковців, ми дійшли висновку, що цінності сімейного життя – це головна складова становлення особистості сучасної молодшої людини. Сьогодні, коли цінності сімейного життя, моральні норми сучасної сім'ї мають значний вплив на формування сучасних молодих людей, особливо гостро стоїть питання пропаганди споконвічних духовно-моральних якостей як протидії насильству та всюдозволеності.

Результати дослідження дали змогу стверджувати, що сім'я є основою розбудови сучасного морально здорового громадянського суспільства. А майбутнє інституту сім'ї значною мірою залежить від системи загальнолюдських та сімейних цінностей. Тому важливо формувати у молодих людей правильне світосприйняття та життєві сімейні установки, орієнтовані на формування моральності.

Ключові слова: сім'я, мораль, особистість, духовність, сучасна молодь, родина, патріотизм.

Постановка проблеми. Розвиток моралі у молодого покоління є об'єктивною потребою сучасного суспільства. Адже моральна поведінка молодшої особи прямо пропорційно відображається у всіх сферах життя, в т.ч. й сімейного. Тому сучасне молоде покоління українців повинно бути готовим до створення такої сім'ї, в якій відбуватиметься становлення особистості дитини, оскільки дитина стає людиною лише в оточенні людей, при безпосередньому з ними спілкуванні. Таким чином надзвичайно актуальним завданням освіти в наш час постає визнання пріоритету сім'ї як провідної цінності для людини. Адже позитивний характер трансльованих сім'єю цінностей є основою морально-духовної стабільності суспільства та забезпечує збереження українських духовно-культурних традицій сім'ї.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема виховання дітей у сім'ї є багатоаспектною. Вчені-педагоги аналізують співпрацю родини і школи (К. Журба, Я. Журецький, С. Корнієнко, Л. Стахів, О. Штихалюк та ін.), окремі аспекти взаємодії сім'ї та школи (О. Вакуленко, І. Дьоміна, В. Кириченко, В. Костів, Т. Кравченко та ін.), розглядають вимоги моральності у сучасної молодшої людини (П. Блонський, С. Шацький, М. Пістрак, А. Білошицький, Г. Шингаров, В. Сухомлинський та ін.).

П. Блонський, П. Лепешинський, С. Шацький, В. Сорока-Росинський, М. Пістрак та інші видатні педагоги усіяко застерігали від небезпеки виховання, яке нівелює особистість, наголошуючи на тому, що саме людина – найвища мета виховання, що багатство суспільства у різноманітності його індивідів.

Багато авторів стверджують, що загальнолюдські цінності визначають ставлення особистості до навколишнього світу. Такі науковці, як

В. Андрущенко, Л. Губернський, І. Надольний до основних цінностей відносять добро, свободу, творчість, красу, віру тощо.

О. Сухомлинська вважає, що цінності – це ідеали та ідеї моральності, пов'язані зі світоглядним баченням особистості. А відомий сучасний український психолог І. Бех ввів поняття «особистісні цінності» і розглядає людину як носія суспільних цінностей та наголошує на потребі в житті кожної людини ідеалу та зразка для наслідування (Бех, 2007).

Близькими є погляди О. Вишневського та І. Підласого, які ідеалами української виховної системи вважають такі цінності, як любов, добро, здоров'я, родина тощо. У працях цих науковців сімейні цінності розглядаються як складова загальнолюдських духовно-моральних цінностей, що складають основу внутрішнього світу особистості. В. Сухомлинський вважає, що для становлення особистості найважливішими є такі взаємини між батьками, адже могутня духовна сила виховання закладена в тому, що діти вчатьсЯ дивитися на світ очима батька, вчатьсЯ у батька поважати, шанувати матір, бабусю, жінку, людину.

Отож педагогічна наука розглядає сім'ю як основу життя людини, а сімейні цінності як стержень, ядро особистості. Саме сімейні цінності визначають поведінку людини та її взаємодію з іншими людьми, природою і суспільством.

Мета статті – проаналізувати та науково обґрунтувати теоретичні основи формування моральності у сучасної молоді та розкрити роль цінностей сімейного виховання у становленні особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальні, внутрішні проблеми суспільства існували за будь-яких часів. Є вони і у нас. Середньостатистична українська сім'я виявилася вразливою до суспільних і політичних змін останніх десятиліть.

Твердження Томаса А. Харриса про те, що найкращий спосіб допомогти дітям – це допомогти їхнім батькам, нами вбачається дуже слушним. Ось чому ми знову повертаємося до розгляду духовних проблем у дітей, здійснюючи саме такий підхід. Заглиблюючись у вивчення світу дітей, постійно пам'ятаємо, що подружні взаємини, – безперечно, найважливіший, принципово-суттєвий зв'язок в сім'ї, і його вплив на все подальше життя дитини колосальний.

Взаємостосунки між батьками з-поміж усього переважають усі інші, у тому числі і стосунки між батьками і дітьми. А те, як дитина відчуває своє місце в світі і свою безпеку, залежить від глибини і щирості відносин між чоловіком і дружиною, від того, чи панує у сім'ї злагода. Як можна цього досягти?

Перш за все, потрібно зрозуміти, що існує відмінність між пізнавальними (тобто інтелектуальними і раціональними) видами спілкування і емоційними (тобто пов'язаними з почуттями). Люди, котрі спілкуються більше на пізнавальному (когнітивному) рівні, переважно мають справу з фактичним матеріалом. Вони полюбують розмови про

спорт, біржу, гроші, майно, роботу – в усіх випадках поза емоційною сферою. Такі люди намагаються уникнути вирішення питань і стосунків, що пов'язані з проявом будь-яких емоцій, а негативних особливо. Вони навіть не бажають про це говорити. Таким людям важко в повсякденному житті підтримувати своїх дружин (дітей) і постійно висловлювати їм свою ніжність, тепло і співчуття.

Інший тип людей більше спілкується на рівні емоцій. Їх втомлюють сухі життєві факти, їм набагато важливіше поділитися з іншими своїми почуттями: жінкам – особливо з чоловіком і навпаки. Для них емоційний клімат у взаєминах між чоловіком і дружиною повинен бути якомога чистішим, вільнішим від неприємних почуттів, напруги, образ. Тому, звичайно, їм необхідно порозумітися, вирішити позитивно емоційні конфлікти з чоловіком/дружиною, зняти напругу, аби у домі запанував мир і спокій (Постовий, 2003).

Безумовно, ніхто не належить до суто пізнавального чи суто емоційного типів. Усі ми знаходимося, якщо це представити графічно, у тій чи іншій точці на прямій, лише на певну відстань наближені чи віддалені від полюсів.

Один із дослідників сімейних стосунків Росс Кемпбелл ззначає: «Особисто я ще не зустрічав по-справжньому і по-людськи теплої дружньої сім'ї, де чоловік і батько не приймав би на себе всю повноту відповідальності за сім'ю. Звичайно, необхідний розподіл: у дружини і матері є свої обов'язки, але чоловік повинен прагнути допомагати їй і підтримувати у всіх сімейних справах. Це істотно ще й тому, що дружині важко проявляти любов до чоловіка, коли вона відчуває, що чоловік не хоче підтримувати її повністю, на всі 100% в усіх труднощах сімейного життя, особливо емоційних. Безумовно, ж правильно стосовно відповідальності чоловіка перед сім'єю» (Кемпбелл, 2004). З одного боку, він повинен бут впевненим, що дружина завжди готова допомогти йому і навіть замінити його при потребі. З іншого боку, коли жінка змушена прийняти на себе всю відповідальність за сім'ю просто тому, що чоловік нехтує цим, їй важко відчувати щирість у його коханні.

Надзвичайно важливе значення для формування життєвих ставлень дитини мають передусім взаємини між самими батьками, оскільки в них віддзеркалюється загальний дух сімейних стосунків, спрямованість життєдіяльності сім'ї, її морального фону.

Сім'я є першоосновою духовного, економічного та соціального розвитку суспільства. Ця істина підтверджується усім ходом розвитку людської цивілізації.

Сучасна сім'я має стати головною ланкою у вихованні молодої людини: забезпечити їй належні матеріальні та педагогічні умови для фізичного, морального й духовного розвитку. Водночас, сучасна сім'я і сама потребує як матеріальної, так і педагогічної та культурологічної допомоги, яку надають певною мірою державні й виробничі організації,

заклади освіти і культури, дитячі садки, школи, бібліотеки, клуби, будинки культури, громадські організації (Особа, 2012).

Сучасна сім'я буде повноцінною і повною ланкою суспільства тільки за умови виконання своїх основних функцій. Економічна функція – одна з першорядних. Вона забезпечує статус сім'ї як повноправної виробничо-господарської одиниці і є необхідною умовою добробуту, фізичного, морального й духовного розвитку усіх її членів, здійснення громадянських свобод і прав (Жулинський, 2010).

Репродуктивна функція сім'ї буде успішною в тісному взаємозв'язку з економічною, що забезпечить достатню народжуваність дітей, матеріальні умови їх зростання і виховання.

Виховна функція – це здійснення в сучасних умовах первинної соціалізації дітей і виховання їх до соціальної зрілості. Сім'я забезпечує духовний розвиток особистості дитини, привчання і вироблення ставлення до праці як основного джерела достатку й благополуччя людини, формує світогляд і характер громадянина України, здатного до захисту її інтересів у всіх формах, видах і проявах, аж до самопожертви.

Рекреативна функція в сучасних умовах забезпечує фізичну, матеріальну і психологічну взаємодопомогу, зміцнення здоров'я й організацію дозвілля членів сім'ї. Ця функція в умовах психологічних стресів, що постійно тривають на основі соціальної депресії і кризи, має відігравати роль морального щита, яким захищає сім'я саму себе і кожного з своїх членів від усіх негараздів і бід. Рекреативна функція є тим життєдайним і сонячним оазисом, де виростає все, що приносить радість і упевненість людині.

Комунікативна функція задовольняє потребу членів сім'ї в спілкуванні. Моральне і психологічне здоров'я людини, її емоційна культура перебувають у прямій залежності від характеру сімейного спілкування, його морально-психологічної атмосфери та стосунків у сім'ї.

Регулятивна функція забезпечує систему регулювання взаємовідносин між членами сім'ї. На цій основі здійснюється первинний соціальний контроль діяльності усіх членів сім'ї та реалізація влади й авторитету батьків. У демократичній сім'ї регулятивна функція визначається здебільшого моральними нормами, особистим прикладом старших членів сім'ї і, першочергово, батьків у ставленні до дітей, оцінці їх різноманітної діяльності.

Сьогодні як для української сім'ї, так і для всієї освітньо-виховної системи найважливішим завданням є формування особистісних якостей громадянина України, які включають у себе національну самосвідомість, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, трудову, фізичну, психологічну культуру, розвиток індивідуальних здібностей і таланту.

Найвища мета виховання дітей в сім'ї і школі – забезпечити високий рівень освіченості й вихованості свідомого громадянина України, здатного на основі життя й досвіду власного народу та досягнень світової науки й

культури, зважаючи на національно-територіальні особливості України, здійснювати соціально-економічний розвиток і господарювання в країні, утверджувати найвищі ідеали гуманістичної культури й демократичних взаємовідносин людей відстоювати і захищати права, гідність і честь своєї Вітчизни (Беленька, 2006).

Зупинимось детальніше на ролі сім'ї у формуванні системи моральних цінностей, що притаманні молодому поколінню. Зокрема, саме сім'я разом з освітніми закладами формує і розвиває свідому особистість з чіткою життєвою позицією, готовою зробити гідний вибір свого майбутнього, стати справжнім патріотом власної країни. Важливими моральними цінностями, які визначають патріотичну поведінку особистості молодої людини, є совість, чесність, правдивість, свобода, рівність, справедливість, повага, толерантність, гідність, працелюбність, відповідальність та ін. Сформованість цих моральних норм полегшує сприймання підлітками норм правових, які своєю чергою сприяють глибшому усвідомленню моральних істин. Моральність особистості стимулює патріотичну поведінку, застерігає від правопорушень.

Для виховання здорового патріотизму у молоді найбільш важливою складовою є приклад дорослих. Виховання патріотизму починається з родини. І якщо батьки хочуть, аби їх дитина виросла патріотом, то, найперше, їм доведеться звернути увагу на себе (Гонський, 2001).

У народі кажуть: добрий приклад – кращий за сто слів. Тому, на нашу думку, цим першим прикладом мають бути батьки. Авторитет батьків – важлива складова успішності виховання дітей у родині. Потрібно пам'ятати, що національно-патріотичне виховання здійснюється не лише у закладах середньої або вищої освіти під впливом педагогів, а й у сім'ї. В основу виховання мають бути покладені принципи гуманізму, демократизму, єдності сім'ї і закладу освіти, наступності та спадкоємності поколінь.

Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку особистості дитини.

Надзвичайний вплив на виховання патріота здійснюють такі чинники: мамина колискова (величезна кількість колискових, у кожній з яких опікується любов до рідної землі, до матері, рідних, і це все поєднується з ніжною мелодією та висловлюваннями);

татава порада (слова мужнього та справедливого, впливового чоловіка завжди оцінювались як важливий фактор виховання дітей у сім'ї, а теми розмов завжди дотичні до національно-патріотичних питань);

бабусина казка (добра, старенька та розумна бабуса є символом затишку у сім'ї, а казки, які вона щовечора розповідає онукам, залишаються у пам'яті дітвори надовго, і, безперечно, торкаються тем патріотизму та відданості державі, доброти, відповідального ставлення до обов'язків кожного громадянина);

спілкування з ровесниками (розмови про події, побут та шкільне життя теж мають величезний вплив на формування у індивіда потреби та

уміння жити у суспільстві, набуття соціального досвіду та формування моральної і художньо-естетичної культури).

Отже, роль сім'ї у вихованні патріота та формування уміння жити в громадянському суспільстві важко переоцінити. Слід усіма можливими способами долучати молодь до вивчення минулого країни, зацікавити їх старовинними пам'ятками та подорожами, аби вони набули високої культури міжетнічних взаємин, розуміли та дотримувались своїх прав та обов'язків як громадян держави.

Для отримання повної інформації щодо сформованості патріотичних почуттів у молоді було проведено дослідження на базі КЗВО «Луцький педагогічний коледж» серед студентів 1-их курсів та їх батьків.

Серед студентів було проведено опитування «Як ви розумієте патріотичне виховання» за такими питаннями:

1. Чи любите ви свою країну?
2. Чи відвідували ви екскурсії та визначні місця України, рідного міста?
3. Чи знаєте ви історію свого рідного міста?
4. Чи дотримується ваша родина звичаїв та традицій нашого народу?
5. Чи поважаєте ви українську мову?
6. Чи спілкуєтесь ви українською мовою?
7. Чи ви спілкуєтесь вдома українською мовою?
8. Чи вважаєте ви себе патріотом України?

Опитування, яким було охоплено 90 студентів, допомогло визначити рівень сформованості патріотичних почуттів в студентів та обізнаності з історією, звичаями, традиціями предків. Також визначили чи дотримуються сім'ї студентів цих традицій.

Кожному зі студентів було запропоновано бланк опитувальника з трьома варіантами відповіді: так, ні, важко відповісти. Перед початком роботи вони зазначили на бланках своє ім'я та прізвище.

Після проведення опитування обрахували кількість відповідей «так», «ні», «важко відповісти», і визначили у відсотковому відношенні рівень сформованості патріотичних почуттів у студентів 1-их курсів.

Результати опитування такі: 68,0% (62 студенти) – це студенти і високим рівнем сформованого патріотизму, 27,0% (25 студентів) – із середнім рівнем сформованого патріотизму, 5,0% (3 студента) – з низьким рівнем. Результати представлені в діаграмі 1.

Рисунок 1. Результати опитування «Як ви розумієте патріотичне виховання»

Нами було використано опитувальник для батьків «Патріотичне виховання у вашій сім'ї?».

1. Як ви розумієте патріотичне виховання?
2. Як ви розумієте термін «мужність»?
3. Чи необхідно вже зараз звертати увагу на патріотичне виховання молодого покоління?
4. Ви вважаєте себе патріотом?
5. У чому це проявляється?
6. Ким і де, на Вашу думку, має проводитись патріотичне виховання?
7. Чи є сенс у патріотичному вихованні в наш час?
8. Чи є в Україні патріоти?
9. Чи хотіли б ви, щоб у школі проводили конкурси пісень на патріотичну тематику?
10. Які риси виховує в людях патріотичне виховання?
11. Чи знаєте ви історію козацтва, УПА, Великої Вітчизняної війни та їх героїв?
12. Чи ведуться в сім'ї бесіди про патріотичне виховання?

Опитування за цією методикою було здійснено у період проведення батьківських зборів та зайняло 10-15 хвилин. Батьки студентів, які були відсутні під час проведення батьківських зборів, заповнили анкетний бланк в індивідуальному порядку вдома. Було наголошено, щоб батьки намагались бути об'єктивними та справедливими у своїх відповідях.

Підписавши анкету, ми пояснили батькам принцип роботи за цією методикою. Ознайомившись з текстом анкети, батьки відповідали на запитання, вибираючи один із запропонованих варіантів відповідей. При обробці результатів ми підраховували кількість обраних варіантів відповідей «А», «Б», «В» за кожною картою окремо. Аналізуючи відповіді, ми отримали такі результати: позитивну відповідь («А») дали 55 батьків (60%), відповідь «Б» дали 24 батьків (27%), відповідь «В» – 11 батьків (13%).

Результати відображені на діаграмі 2.

Рис. 2. Результати опитуванням «Патріотичне виховання у Вашій сім'ї?»

Отже, у сучасної молоді досить високий рівень патріотизму, що бере свої витoki з сім'ї, родини. Саме сім'я є тією першоосновою, що формує високomorальні якості у молоді.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Керуючись основними положеннями науковців, ми дійшли висновку, що цінності сімейного життя – це головна складова становлення особистості сучасної молодшої людини. Сьогодні, коли цінності родини, моральні норми сучасної сім'ї мають значний вплив на формування моральності сучасних молодих людей, особливо гостро стоїть питання пропаганди споконвічних духовно-моральних засад, а не насильства та вседозволеності.

Таким чином, результати дослідження дали змогу стверджувати, що сім'я є основою розбудови сучасного морально здорового громадянського суспільства. А майбутнє інституту сім'ї значною мірою залежить від системи загальнолюдських та сімейних цінностей. Можна впевнено стверджувати, що виховне середовище, в якому відбувається становлення сучасної молодшої людини як особистості, не завжди орієнтоване на сім'ю і на формування сімейних цінностей. Тому важливо формувати у молодих людей правильне світосприйняття та життєві сімейні установки, орієнтовані на виховання моральності. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у здійсненні активної популяризації найкращих практик сімейного виховання та проведення соціологічної діагностики моральних цінностей студентів майбутніх утворювачів сім'ї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бех, І. (2007). *Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді*. К: Світ виховання. 31 с.

Постовий, В. (2003). Тенденції виховання дітей і молоді в сучасній українській сім'ї. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*, № 3. с. 20–26.

Росс Кэмпбелл. (2004). *Как по-настоящему любить своего ребенка*. Оригинал: RossCampbell, "How to Really Love Your Child" (Пер. Р. Д. Равич). Издательство «Мирт». 205 с.

Особа, О. (2012). Нівеляція сімейних цінностей прояв культури постмодернізму. *Молодь і ринок*, № 12. 128 с.

Жулинський, М. (2010). *Нація. Культура. Література: нац.-культ. міфи та ідейно-естет. пошуки укр. л-ри*. К.: Наукова думка. 560 с.

Беленька, Г. В. (2006). *Здоров'я дитини – від родини*. К.: СПД Богданова А. М. 220 с.

Гонський, В. (2001). Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави. *Рідна школа*. № 2. СС. 19–14.

МОН, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Національна академія педагогічних наук України. (2012). *Концепція сімейного виховання в системі освіти України. «Щаслива родина»*. [doc] Київ. 11 с. Режим доступу https://content.e-schools.info/kulikivkanvk18/library/1814_1_0.doc. [Дата звернення 02.01.21].

REFERENCES

Bekh, I. (2007). *Prohrama patriotychnoho vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi* [The program of patriotic upbringing of children and student youth]. Kyiv: Svit vykhovannia. 31 s. [in Ukrainian].

Postovyi, V. (2003). Tendentsii vykhovannia ditei i molodi v suchasni ukrainskii simi [Trends in upbringing children and young people in the modern Ukrainian family]. *Sotsialna robota v Ukraini: teorii i praktyka*, No 3. ss. 20–26. [in Ukrainian].

Ross Kempbell [Ross Campbell]. (1999). *Kak po-nastoyaschemu lyubit svoego rebenka* [How to Really Love Your Child]. ISBN 5-88869-022-8. (Per. R. D. Ravich). Izdatelstvo «Mirt». 205 s. [in Russian].

Osoba, O. (2012). Nivelizatsiia simeinykh tsinnosti proiav kultury postmodernizmu [Nivelization of family values as a manifestation of the culture of postmodernism]. *Molod i rynek*, No 12. 128 s. [in Ukrainian].

Zhulynskiy, M. (2010). *Natsiia. Kultura. Literatura: nats.- kult. mify ta ideino-estet. poshuky ukr. l-ry* [Nation. Culture. Literature: national cultural myths and ideologically aesthetic research of Ukrainian literature]. K.: Naukova dumka. 560 s. [in Ukrainian].

Bielienka, H. (2006). *Zdorovia dytyny – vid rodyny* [The health of the child is connected with the family]. K.: SPD Bohdanova A. M. 220 s. [in Ukrainian].

Honskyi, V. (2001). Patriotyzm yak osnova suchasnoho vykhovannia ta ideologii derzhavy [Patriotism as the basis of modern education and ideology of the state]. *Ridna shkola*. No 2. SI. 19-14. [in Ukrainian].

МОН, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Національна академія педагогічних наук України. (2012). *Концепція сімейного виховання в системі освіти України. "Щаслива родина"* [The concept of family education in the education system of Ukraine. "Happy family"]. [doc]

Kyiv. 11 s. URL: https://content.e-schools.info/kulikivkanvk18/library/1814_1_0.doc. [Data zvernennia 02.01.21]. [in Ukrainian].

THEORETICAL FUNDAMENTALS OF DEVELOPING MORAL VALUES OF MODERN YOUTH IN FAMILY

Tetiana Bortniuk

PhD in Economics,

Teacher at the Department of Social Disciplines,

Municipal Institution of Higher Education

“Lutsk Pedagogical College” of Volyn Regional Council,

Lutsk, Ukraine

ORCID: 0000-0001-9673-1366

e-mail: tanya.bortnyuk@gmail.com

Svitlana Bakhoment

Teacher-methodologist, Head of the Methodical Association of Form Teachers,

Municipal Institution of Higher Education

“Lutsk Pedagogical College” of Volyn Regional Council,

Lutsk, Ukraine

ORCID: 0000-0001-6625-1513

e-mail: svitlanabahoment@ukr.net

Nadiia Nait

Master of Philology, PhDpostgraduate at

Lesya Ukrainka Volyn National University,

Teacher of Philology disciplines,

Municipal Institution of Higher Education

“Lutsk Pedagogical College” of Volyn Regional Council,

Lutsk, Ukraine

ORCID: 0000-0002-3520-1756

e-mail: nadiaknight23@gmail.com

Abstract. The article deals with the theoretical aspects of the formation of morality in modern youth by means of the institution of the family. It was established that the state of modern society was reflected in the values and attitudes of young people, family and moral values have become the highest guidelines in the life of the younger generation. There were identified the ways to overcome problems in family life, which contributes to the formation of a young person's personality,

It was noted that education and upbringing are important for the mental development of the child. There is also feedback - advancement in development has a positive effect on education and upbringing. The biological program of brain development is always implemented in a specific environment, which can contribute to or interfere of his development. The question of the connection between the progress of a person's spiritual culture and social development has

always been acute, though not always realized. The history of the national original Ukrainian culture reflects the extraordinary drama of the historical existence of the Ukrainian people.

Based on the main points of scientists, we came to the conclusion that the values of family life are the main components of the formation of the modern young personality. Nowadays when the values of family life, the moral norms of the modern family have a significant impact on the formation of morality of modern young people, the issue of promoting the original spiritual and moral principles, rather than violence and permissiveness, is especially acute.

The results of the study suggested that the family is the basis for building a modern morally healthy civil society. And the future of the family institution largely depends on the system of universal and family values. Therefore, it is important to form in young people the correct worldview and family life attitudes, focused on the morality upbringing.

Keywords: family, morality, personality, spirituality, modern youth, family, patriotism.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2021 р.